

บทที่ 6

สรุปผลจากการวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลจากการวิเคราะห์

จากการแบ่งระบบเศรษฐกิจออกเป็นภาคที่ผ่านและไม่ผ่านระบบตลาดพบว่าภาคที่ผ่านระบบตลาด นั้นเป็นภาคการผลิตที่มีขนาดใหญ่กว่าภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาด ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากปริมาณผลผลิต ปริมาณการสะสมทุนและการจ้างงาน ทั้งสองภาคการผลิตต่างมีส่วนสำคัญที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจสามารถพัฒนาได้ โดยภาคที่ผ่านระบบตลาดจัดเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ ทำหน้าที่ผลิตสินค้าและบริการออกมาตอบสนองความต้องการของประชาชน ส่วนภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาดจะเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจสามารถพัฒนาไปได้อย่างราบรื่น

ในการพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของภาคที่ผ่านและไม่ผ่านระบบตลาดโดยการนำแบบจำลองของ Gemmell (1987) มาทำการปรับปรุงใหม่ภายใต้ข้อสมมติที่ให้ทั้งสองภาคการผลิตใช้ปัจจัยทุนและแรงงานเป็นวัตถุดิบ รวมถึงให้รายได้ของภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาดมาจากการเก็บภาษี ดังนั้นภาษีเฉลี่ยจึงเป็นราคาของสินค้าที่ไม่ผ่านระบบตลาด และให้ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้ในสินค้าที่ไม่ผ่านระบบตลาดไม่แตกต่างจาก 1 ผลจากการศึกษาพบว่าฟังก์ชันการผลิตของภาคที่ผ่านระบบตลาดมีลักษณะผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ ส่วนฟังก์ชันการผลิตของภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาดมีลักษณะผลตอบแทนต่อขนาดลดลงกล่าวคือเปอร์เซ็นต์การเพิ่มขึ้นของปริมาณวัตถุดิบมีมากกว่าเปอร์เซ็นต์การเพิ่มของปริมาณผลผลิต ซึ่งการที่ภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาดมีลักษณะเช่นนี้สะท้อนให้เห็นว่าภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาดนั้นไม่ควรขยายขนาดการผลิตให้มีขนาดใหญ่ไปกว่านี้ นอกจากนี้ยังพบว่าค่าความยืดหยุ่นของฟังก์ชันการผลิตจากปัจจัยแรงงานในภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาดมีค่าติดลบซึ่งหมายความว่าความถึงการเพิ่มขึ้นของปัจจัยแรงงานในกระบวนการผลิตนั้นส่งผลให้ปริมาณผลผลิตที่ได้รับมีค่าลดลง ดังนั้นภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาดจึงจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาละหางเพิ่มประสิทธิภาพของแรงงานให้มีมากยิ่งขึ้น และเมื่อพิจารณาถึงอุปสงค์ในสินค้าที่ไม่ผ่านระบบตลาดจะพบว่าการเปลี่ยนแปลงของรายได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์

แสดงให้เห็นว่าสินค้าที่ไม่ผ่านระบบตลาดมีลักษณะเป็นสินค้าปกติ ขณะที่การเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าทางอ้อม (ภาษีเฉลี่ย) ส่งผลให้อุปสงค์เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงข้ามกัน เมื่อพิจารณาถึงค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคานั้นพบว่าค่าดังกล่าวมีค่าต่ำ(น้อยกว่า)หมายความว่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์การเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้ามีมากกว่าเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์ ทั้งนี้เนื่องจากการที่สินค้าในภาคการผลิตนี้ไม่มีราคาตลาด ประกอบกับภาระภาษีที่ประชาชนจ่ายไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการจ่ายภาษี

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสัดส่วนการจ้างงานของภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาดต่อภาคที่ผ่านระบบตลาดพบว่าอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงในราคาสินค้า (ภาษีเฉลี่ย) ส่งผลให้สัดส่วนการจ้างงานเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงข้ามกับการเปลี่ยนแปลงของราคา กล่าวคือการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าที่ไม่ผ่านระบบตลาด(ภาษีเฉลี่ย)ส่งผลให้การจ้างงานโดยเปรียบเทียบลดลง ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อสัดส่วนการจ้างงาน โดยเปรียบเทียบคือการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนการใช้จ่ายต่อแรงงานในภาคที่ผ่านระบบตลาดซึ่งการเพิ่มขึ้นของปัจจัยดังกล่าวได้ส่งผลให้สัดส่วนการจ้างงานโดยเปรียบเทียบนั้นมีสัดส่วนที่ลดลง

จากการจำลองสถานการณ์โดยสมมติว่ามีการใช้นโยบายเพิ่มภาษีซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กรณี โดยกรณีแรกสมมติให้ภาษีเฉลี่ยที่จัดเก็บจากค่าจ้างเพิ่มขึ้น กรณีที่สองสมมติให้มีการเพิ่มขึ้นของภาษีที่จัดเก็บจากผลตอบแทนของทุน และกรณีสุดท้ายสมมติให้ภาษีทั้งสองประเภทปรับตัวสูงขึ้น โดยให้มีการเพิ่มของภาษีเฉลี่ย 10% 20% และ 30% ในระหว่างปี พ.ศ. 2535-2538 จากการใช้นโยบายดังกล่าวพบว่า การเพิ่มภาษีในอัตราที่สูงขึ้นส่งผลให้ความต้องการใช้ปัจจัยการผลิตทั้งทุนและแรงงานนั้นปรับตัวลดลงในอัตราที่สูงขึ้นตามไปด้วย(ยกเว้นการจ้างงานในภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาด) นอกจากนี้การเพิ่มภาษีทั้งสามกรณีได้ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตในประเทศลดลง โดยที่การเพิ่มภาษีที่จัดเก็บจากผลตอบแทนของทุนส่งผลให้ปริมาณผลผลิตรวมในประเทศลดลงมากกว่าการเพิ่มภาษีที่จัดเก็บจากแรงงาน ซึ่งภายหลังจากการใช้นโยบายดังกล่าวข้างต้นส่งผลให้ความต้องการใช้ปัจจัยการผลิตลดลงและผลสืบเนื่องที่ตามมาคือผู้เป็นเจ้าของปัจจัยทุนและผู้ที่ยขายแรงงานบางส่วนไม่มีงาน นอกจากนี้ภาคที่ผ่านระบบตลาดยังจะต้องเผชิญกับต้นทุนการผลิตที่ขยับตัวสูงขึ้น อันเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของราคาปัจจัยการผลิต

6.2 ข้อเสนอแนะทางนโยบาย

จากการศึกษาถึงฟังก์ชันการผลิตพบว่าฟังก์ชันการผลิตของภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาดมีลักษณะผลตอบแทนต่อขนาดลดลง สะท้อนให้เห็นว่าในอนาคตกภาคการผลิตที่ไม่ผ่านระบบตลาดควรที่จะปรับปรุงองค์กรให้มีขนาดเหมาะสมไม่ควรขยายขนาดการผลิตให้เติบโตมากกว่านี้ เมื่อพิจารณาถึงค่าความยืดหยุ่นของฟังก์ชันการผลิตจากปัจจัยแรงงานของภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาดจะพบว่ามีค่าติดลบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเพิ่มขึ้นของปริมาณการจ้างงานของภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาดส่งผลให้ปริมาณผลผลิตนั้นลดลงจากเดิมและนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของต้นทุนการผลิต ดังนั้นควรที่จะปรับปรุงคุณภาพของแรงงานและกำหนดจำนวนคนให้มีปริมาณเหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงฟังก์ชันการผลิตของทั้งสองภาคการผลิตพบว่าปัจจัยทุนนั้นก่อให้เกิดผลผลิตมากกว่าปัจจัยแรงงาน ดังนั้นหากต้องการให้ปริมาณผลผลิตของแต่ละภาคการผลิตหรือปริมาณผลผลิตโดยรวมของระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วควรที่จะเลือกเพิ่มปัจจัยการผลิตประเภททุนมากกว่าการเพิ่มขึ้นของการจ้างงาน แต่อย่างไรก็ตามอาจกล่าวได้ว่าปัจจัยแรงงานของทั้งสองภาคการผลิตก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นของปริมาณผลผลิตน้อยมาก โดยเฉพาะแรงงานในภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาด ซึ่งภาวะการณดังกล่าวเป็นที่น่าเสียดายเพราะเนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีทรัพยากรแรงงานมาก ดังนั้นจึงควรที่จะใช้ทรัพยากรที่มีอย่างเหลือเฟือเพื่อมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยการปรับปรุงคุณภาพของแรงงานซึ่งสามารถทำได้โดยอาจเป็นไปโดยประสานความร่วมมือระหว่างภาคที่ผ่านและไม่ผ่านระบบตลาด หรือการจัดตั้งศูนย์พัฒนาปรับปรุงแรงงาน นอกจากนี้ภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาดอาจให้เงินสนับสนุนหรือเงินกู้ยืมแก่ภาคที่ผ่านระบบตลาดในการที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพของแรงงาน หากแรงงานมีคุณภาพเพิ่มมากขึ้นจะช่วยให้การใช้ทุนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นการดีกว่าที่จะอาศัยการเติบโตจากปัจจัยทุนอย่างเดียว เพราะเนื่องจากว่าทรัพยากรประเภททุนนั้นมีความขาดแคลนประกอบกับสินค้านำเข้าบางประเภทจำเป็นต้องมีการนำเข้าจากต่างประเทศและราคาของสินค้านำเข้ามีราคาแพงซึ่งการนำเข้าสินค้านำเข้าปริมาณมากจะส่งผลต่อปัญหาการขาดดุลการชำระเงิน

การดำเนินนโยบายเพิ่มภาษีไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มภาษีเฉพาะ(ภาษีที่จัดเก็บจากค่าจ้างแรงงานหรือเก็บจากผลตอบแทนของทุน)หรือภาษีสรรพสามิตแต่ส่งผลให้ความต้องการใช้วัตถุดิบและปริมาณผลผลิตในประเทศปรับตัวลดลง ในทางกลับกันการดำเนินนโยบายลดภาษีจะก่อให้เกิดการขยายตัวของการใช้วัตถุดิบและปริมาณผลผลิตรวมในประเทศ ดังนั้นในการเลือกใช้นโยบายดังกล่าวจำเป็นต้องประเมินถึงสภาวะการณของระบบเศรษฐกิจในประเทศ เช่นในกรณีที่ประเทศ

ประสบกับปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาดอาจดำเนินนโยบายลดภาษีที่จัดเก็บจากผลตอบแทนของทุนและแรงงานเพื่อจูงใจให้ภาคที่ผ่านระบบตลาดมีการขยายการผลิตอันจะเป็นผลดีต่อทั้งผู้ผลิต ผู้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตคือผู้เป็นเจ้าของทุนและผู้เป็นเจ้าของแรงงานด้วย ในกรณีที่ผู้เป็นเจ้าของแรงงานมีรายได้ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้กำลังซื้อของคนในประเทศก็จะมามากขึ้นภายหลังจากนั้นภาคที่ผ่านระบบตลาดสามารถขายสินค้าและบริการได้มากขึ้น ซึ่งจะนำมาสู่การขยายการสะสมทุนและการจ้างงานของภาคที่ผ่านระบบตลาดอีกทีหนึ่ง และหากประเทศประสบกับปัญหาการว่างงานภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาดอาจดำเนินนโยบายลดภาษีที่จัดเก็บจากค่าจ้างแรงงานเพื่อจูงใจให้ภาคที่ผ่านระบบตลาดมีการจ้างงานมากขึ้น

อย่างไรก็ตามการที่ภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาดจะใช้นโยบายเปลี่ยนแปลงการจัดเก็บภาษีชนิดใดและเก็บในอัตราากน้อยเพียงใดนั้นภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาดจะต้องคำนึงว่าในการเก็บภาษีในอัตราที่สูงมากจะส่งผลให้ปริมาณผลผลิตของภาคที่ผ่านระบบตลาดลดลงมากตามไปด้วย ซึ่งทำให้รายได้ของภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาดที่ได้จากการเก็บภาษีอากรมีปริมาณลดลง ทรัพยากรที่จะนำมาใช้ในการผลิตสินค้าในภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาดก็จะลดลงตามไปด้วย ดังนั้นก่อนการนำมาตรการดังกล่าวมาใช้ควรที่จะพิจารณาและคำนึงถึงผลกระทบที่ตามมา

ภาครัฐบาลควรที่จะจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับผลผลิตในภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาด เพื่อที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการใช้ทรัพยากรของภาคการผลิตนี้ ในอดีตที่ผ่านมาการประเมินถึงผลงานของรัฐบาลจำเป็นต้องอาศัยการพิจารณาตรวจสอบจากงบประมาณรายจ่ายแต่เพียงอย่างเดียวซึ่งไม่เพียงพอเพราะรายจ่ายของรัฐบาลได้รวมเงินงบประมาณที่จัดสรรให้แก่รัฐวิสาหกิจไว้ด้วย ประกอบกับหากมีการจัดทำข้อมูลด้านนี้จะกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลงานของรัฐบาลและให้การตรวจสอบเป็นไปโดยง่ายขึ้น

ภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาดควรสนับสนุนให้มีการพัฒนาประเทศโดยคำนึงถึงการพัฒนาในระยะยาวนั้นก็คือการให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เช่นการให้การสนับสนุนยกระดับคุณภาพของการศึกษาในประเทศ สนับสนุนส่งเสริมให้มีการค้นคว้าวิจัย ตลอดจนภาคที่ไม่ผ่านระบบตลาดจะต้องเป็นผู้นำในการดูแลการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศให้เป็นไปโดยเหมาะสม

6.3 ข้อเสนอแนะทางการศึกษา

1) การศึกษาเพิ่มเติมในอนาคตอาจจะมีการนำปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือจากปัจจัยทุนและแรงงาน อาทิเช่น ที่ดิน เทคโนโลยี หรือวัตถุดิบประเภทอื่น ๆ มาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของฟังก์ชันการผลิต

2) เนื่องจากในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาโดยการจำลองสถานการณ์ที่สมมติให้มีการเปลี่ยนแปลงของภาษีที่จัดเก็บจากผลตอบแทนของทุนและค่าจ้างแรงงานของภาคที่ผ่านระบบตลาด ดังนั้นการศึกษาในอนาคตอาจนำตัวแปรทางนโยบายอื่นๆ หรือนำแบบจำลองมหภาคที่เกี่ยวกับมาตรการทางการเงินมาใช้ในการจำลองสถานการณ์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบที่เกิดจากการใช้มาตรการดังกล่าว นอกจากนี้ อาจมีการปรับปรุงแบบจำลองให้มีลักษณะเป็นพลวัตมากขึ้น ตลอดจนในการจำลองสถานการณ์ อาจทำการพยากรณ์เพื่อศึกษาถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตภายหลังจากมีการใช้นโยบายดังกล่าว